

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૦૭/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એ.પી.ઠાકર

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

રમેશભાઈ ભીખુભાઈ ડાભી

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી ધર્મેશ દેવનાની, એ.પી.પી. (૨)
પ્રતિવાદી તરફથી એડવોકેટ : શ્રી જે.એમ.પંચાલ, વરિષ્ઠ એડવોકેટ સાથે સુશ્રી
અમૃતા અજમેરા (૫૨૦૪)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એ.પી.ઠાકર

તારીખ : ૨૦/૦૮/૨૦૧૯

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. અપીલકર્તા – રાજ્ય સ્પેશિયલ (એ.સી.બી.) કેસ નં. ૨/૨૦૦૧ માં પ્રિન્સિપલ સ્પેશિયલ જજ, સુરેન્દ્રનગર (જે હવે પછી "ટ્રાયલ કોર્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) દ્વારા તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ ચુકાદા અને હુકમ સામે ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૭૮(૧)(૩) હેઠળ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે, જેના દ્વારા ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ આરોપી – હાલના સામાવાળાને પ્રિવેન્શન ઓફ કર્પ્શન એક્ટ (જે હવે પછી "ધ એક્ટ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૭, ૧૨, ૧૩(૧)(ડી) અને ૧૩(૨) હેઠળના ગુનાઓ માટે તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા છે.

૨. ફરિયાદપક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે ભૃગુપુર ગામ, તાલુકો: ચુડાના રહેવાસી ફરિયાદી – અનિલકુમાર ચેલશંકર જાનીએ એવા આક્ષેપ સાથે

એ.સી.બી. નો સંપર્ક કર્યો હતો કે તેમના એક ટેકેદાર કોળી વાલજી વિઠ્ઠલભાઈ તેમની પાસે આવ્યા હતા અને જણાવ્યું હતું કે તેમના પુત્ર થોભણ અને વાઘરી ભીખાની પુત્રવધૂ વચ્ચે ઝઘડો થયો હતો અને તે બાબતે સદર વાઘરી ભીખા દ્વારા ચુડા પોલીસ સ્ટેશનમાં ફરિયાદ નોંધાવવામાં આવી હતી. એવો આક્ષેપ છે કે કોળી વાલજી વિઠ્ઠલભાઈનો પુત્ર પીતાંબર કરછ જિલ્લાના કેરા ગામે ગયો હતો અને તેનું નામ એફ.આઈ.આર. માં આવતાં તપાસ કરનાર અમલદાર તેમના ઘરે આવ્યા હતા અને રૂ. ૩,૦૦૦/- ની માંગણી કરી હતી. એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદી વાલજી સાથે ચુડા પોલીસ સ્ટેશને ગયા હતા જ્યાં આરોપી હાજર હતા અને તેમણે વાલજીના બંને પુત્રો થોભણ અને પીતાંબરનો બચાવ કરવા અને તેમને ન મારવા બદલ રૂ. ૩,૦૦૦/- ની માંગણી કરી હતી.

૨.૧ એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદીએ સામેથી આરોપીને જણાવ્યું હતું કે વાલજી ગરીબ માણસ છે અને તેના પુત્રનું નામ ખોટી રીતે આપવામાં આવ્યું છે તથા રકમ ઘટાડવા વિનંતી કરી હતી. તે સમયે આરોપીએ તેમ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે ફરિયાદી જે બોલે છે તે સાચું છે પરંતુ તેમાં કોઈ ફેરફાર થઈ શકે નહીં. એવો આક્ષેપ છે કે આરોપીએ જણાવ્યું હતું કે તેના પુત્રનો બચાવ કરવા અને માર ન મારવા માટે કંઈક કરવું પડશે. ત્યારબાદ, રકઝકના અંતે રકમ ઘટાડીને રૂ. ૧,૫૦૦/- કરવામાં આવી હતી અને આરોપીએ ફરિયાદીને તારીખ ૨૫.૦૫.૨૦૦૦ ના રોજ ચુડા પોલીસ સ્ટેશને રૂ. ૧,૫૦૦/- ની લાંચની રકમ આપવા જણાવ્યું હતું.

૨.૨ એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદી લાંચની રકમ આપવા માંગતા ન હોવાથી તેમણે ૨૫.૦૫.૨૦૦૦ ના રોજ એ.સી.બી. પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. સદર ફરિયાદના આધારે ટ્રેપ ગોઠવવામાં આવી હતી અને આરોપી રૂ. ૧,૫૦૦/- ની લાંચની રકમ સ્વીકારતાં રંગેહાથ ઝડપાઈ ગયા હતા. ત્યારબાદ, પંચનામું કરવામાં આવેલ હતું અને તપાસ કરનાર અમલદારે પંચો તથા સંબંધિત સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધ્યા હતા. સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી જરૂરી મંજૂરી મેળવ્યા પછી, તપાસ કરનાર અમલદારે આરોપી સામે ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ ચાર્જશીટ દાખલ કરી હતી.

૨.૩ ચાર્જશીટ દાખલ થતાં, સંબંધિત સમયે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપી સામે તહોમતનામું ઘડવામાં આવ્યું હતું. આરોપીએ ગુનાની ના પાડી હતી અને કેસ ચલાવવાની માંગણી કરી હતી.

૨.૪ રેકર્ડ પરના પુરાવાઓ ધ્યાને લીધા બાદ અને બંને પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે સદર કેસમાં આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૩. નિર્દોષ છોડી મૂકવાના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને રાજ્યે આ અદાલત સમક્ષ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૪. અપીલકર્તા – રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન અધિક સરકારી વકીલ શ્રી ધર્મેશ દેવનાનીને લંબાણપૂર્વક સાંભળવામાં આવ્યા. તેમણે એવી રજૂઆત કરી હતી કે

ટ્રાયલ કોર્ટે સમગ્ર કેસનો ખોટો અર્થઘટન કર્યો છે અને પુરાવાનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા શંકાથી પર સાબિત કરવામાં આવી છે. તેમણે એવી પણ દલીલ કરી હતી કે આરોપી પાસેથી રિકવર કરવામાં આવેલી કરન્સી નોટો પર એન્ટ્રોસીન પાવડરના નિશાન જોવા મળ્યા હતા અને આરોપીના હાથ તથા ખિસ્સા પર પણ તેના નિશાન મળ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સદર કેસમાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ ગેરકાયદેસર અને અયોગ્ય હોવાથી તેને ઉલટાવવાપાત્ર છે.

૫. ફરિયાદી – અનિલકુમાર જાની, પંચ સાક્ષી લક્ષ્મણભાઈ કાનજીભાઈ અને ટ્રેપિંગ ઓફિસરના પુરાવાનો ઉલ્લેખ કરતાં વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી દેવનાનીએ રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા તમામ કાયદેસરની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવામાં આવી છે. તેમણે એવી રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ સાબિત થઈ જાય ત્યારે સદર એક્ટની કલમ ૨૦ હેઠળનું કાયદેસરનું અનુમાન ઉપસ્થિત થાય છે, જેનું ખંડન કરવામાં આરોપી નિષ્ફળ રહ્યા છે. તેથી તેમણે હાલની અપીલ મંજૂર કરવા અને આરોપીને કાયદા મુજબ સજા ફટકારવા અરજ કરી હતી.

૬. સામાવાળા – આરોપી તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જે.એમ. પંચાલ સાથે સુશ્રી અમૃતા અજમેરાએ રાજ્યની અપીલનો ભારપૂર્વક વિરોધ કર્યો હતો અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને સમર્થન આપ્યું હતું.

ક.૧ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પંચાલના જણાવ્યા મુજબ, ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવાનું યોગ્ય રીતે મૂલ્યાંકન કર્યું છે અને આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી એક વિશ્વસનીય સાક્ષી નથી અને તેમની જુબાનીમાં ગંભીર વિસંગતતાઓ છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પંચ સાક્ષીના પુરાવા પરથી પણ લાંચની કોઈ ચોક્કસ માંગણી સાબિત થતી નથી. તેમણે એવી દલીલ કરી હતી કે માત્ર કરન્સી નોટોની રિકવરીથી ગુનો સાબિત થતો નથી જ્યાં સુધી માંગણી અને સ્વીકૃતિનો આધારભૂત પુરાવો ન હોય. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સદર કેસમાં કાયદેસરની અભિયોગ મંજૂરી પણ યોગ્ય સક્ષમ અધિકારી દ્વારા વિચારણા કર્યા વિના યાંત્રિક રીતે આપવામાં આવી હતી.

ક.૨ માંગણી અને સ્વીકૃતિ તેમજ મંજૂરી સંબંધી પોતાની કાનૂની રજૂઆતોના સમર્થનમાં વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પંચાલે નીચે મુજબના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો:

૧. બી. જયરાજ વિરુદ્ધ આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૧૩ એસ.સી.સી. ૫૫ ના કેસમાં;

૨. પી. સત્યનારાયણ મૂર્તિ વિરુદ્ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ, આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય, (૨૦૧૫) ૧૦ એસ.સી.સી. ૧૫૨ ના કેસમાં;

૩. વી. સેજપ્પા વિરુદ્ધ સ્ટેટ બાય પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, લોકાયુક્ત, (૨૦૧૬) ૧૨ એસ.સી.સી. ૧૫૦ ના કેસમાં;

૪. હકીમ ખાન અને અન્ય વિરુદ્ધ મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય, (૨૦૧૭) ૫ એસ.સી.સી. ૭૧૯ ના કેસમાં;

૭. શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓ દ્વારા એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે અપીલ અદાલત પાસે પુરાવાની સમીક્ષા, પુનઃમૂલ્યાંકન અને પુનઃવિચારણા કરવાની સંપૂર્ણ સત્તા છે જેના આધારે નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય. ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્દોષ છૂટકારાના તારણોને ઉલટાવવા માટે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ પર કોઈ મર્યાદા નથી, જો અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે કે ટ્રાયલ કોર્ટના તારણો અયોગ્ય, વિકૃત અથવા રેકર્ડ પરના પુરાવાથી વિપરીત છે.

૮. વધુમાં, જો રેકર્ડ પરના પુરાવાના આધારે બે વાજબી તારણો શક્ય હોય, તો અપીલ અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આરોપીની તરફેણમાં લેવાયેલા તારણમાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં, માત્ર એટલા માટે કે અપીલ અદાલત અન્ય કોઈ તારણ પર પહોંચી શકે તેમ છે.

૯. શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓ દ્વારા એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી) હેઠળના ગુના માટે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ સાબિત થવી એ અનિવાર્ય પૂર્વશરત છે. માત્ર કરન્સી નોટો મળી આવવી એ પુરાવા વગર ગુનો સાબિત કરવા માટે પૂરતી નથી.

૧૦. બી. જયરાજ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે પેરા ૭, ૮ અને ૯ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૭. જ્યાં સુધી કલમ ૭ હેઠળના ગુનાનો સંબંધ છે, કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિ એ છે કે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી એ કલમ ૭ હેઠળનો ગુનો સાબિત કરવા માટે અનિવાર્ય પૂર્વશરત છે અને માંગણી સાબિત થયા વિના માત્ર લાંચની રકમ સ્વીકારવી એ કલમ ૭ હેઠળ દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતી નથી."

"૮. હાલના કેસમાં, જ્યાં સુધી આરોપી દ્વારા લાંચની માંગણીનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી ફરિયાદીએ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી. ફરિયાદપક્ષે તપાસેલા અન્ય કોઈ સાક્ષીએ આરોપી દ્વારા લાંચની માંગણી બાબતે કોઈ જુલાની આપી નથી. તેથી માંગણી સાબિત થયેલ નથી."

"૯. જ્યાં સુધી ધારાની કલમ ૨૦ હેઠળ ઉપસ્થિત કરવાપાત્ર અનુમાનનો સંબંધ છે, આવું અનુમાન માત્ર ત્યારે જ કરી શકાય જ્યારે લાંચની રકમ સ્વીકારવામાં આવી હોય અને તે ગેરકાયદેસર લાંચ તરીકે સ્વીકારાઈ હોય. માંગણીની ગેરહાજરીમાં માત્ર રકમ મળી આવવાથી આવું અનુમાન ઉપસ્થિત થઈ શકતું નથી."

૧૧. પી. સત્યનારાયણ મૂર્તિ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે પેરા ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩ અને ૨૫ માં નીચે મુજબ પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો:

"૨૦. આ અદાલતે એ. સુબૅર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્યના કેસમાં ધારાની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી) ની વૈધાનિક જરૂરિયાતોનું વિશ્લેષણ કરતાં ઠરાવ્યું હતું કે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ એ સદર કલમો હેઠળનો ગુનો પુરવાર કરવા માટે આવશ્યક પાયો છે."

"૨૧. કેરળ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.પી. રાવ ના કેસમાં આ અદાલતે અગાઉના ચુકાદાઓનો પુનરોચ્ચાર કરીને સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણીના પુરાવા વિના માત્ર રકમની રિકવરી થવાથી આરોપીને દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં."

"૨૨. અધિનિયમની કલમ ૭ અને ૧૩ ની અનિવાર્ય પૂર્વશરતો પારખવા માટે આ અદાલત દ્વારા તાજેતરના ચુકાદાઓમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે કે માંગણીની સાબિતી વિના દોષિત ઠરાવ ટકી શકે નહીં."

"૨૩. આમ, ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણીનો પુરાવો અધિનિયમની કલમ ૭ અને ૧૩(૧)(ડી)(૧) અને (૨) હેઠળના ગુનાઓ સાબિત કરવા માટે અનિવાર્ય પૂર્વશરત છે, અને તેની ગેરહાજરીમાં માત્ર રકમ કબજે થવાથી આરોપી સામેનો ગુનો પુરવાર થઈ શકતો નથી."

"૨૫. ફોજદારી કેસોમાં ન્યાય પ્રણાલીના સંચાલન સાથે જોડાયેલા સુવર્ણ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કરતાં, જ્યાં સુધી ફરિયાદપક્ષ આરોપી સામેનો કેસ

વાજબી શંકાથી પર સાબિત ન કરે ત્યાં સુધી આરોપી નિર્દોષ હોવાનું અનુમાન પ્રવર્તે છે."

૧૨. વી. સેજપ્પા (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટની કલમ ૨૦ હેઠળના અનુમાન અંગે સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૮. એ સુસ્થાપિત કાયદો છે કે આરોપીએ કાયદેસરના મહેનતાણા સિવાયની રકમ સ્વીકારી કે મેળવી છે તેવું અનુમાન ઉપસ્થિત કરતાં પહેલાં ફરિયાદપક્ષે એ સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે આરોપી દ્વારા આવી રકમની સ્વૈચ્છિક સ્વીકૃતિ કરવામાં આવી હતી."

"૨૧. એ દલીલની વિચારણા કરતી વખતે કે સરકારી સેવક પાસેથી કરન્સી નોટો મળી આવી તેટલું જ પૂરતું નથી, પરંતુ લાંચની માંગણી સાબિત થવી અનિવાર્ય છે, આ અદાલતે બી. જયરાજ ના કેસને ટાંકીને પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે:"

"૧૧. આ મુદ્દા પર કાયદો સુસ્થાપિત છે કે ૧૯૮૮ ના કાયદા હેઠળ ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી એ ગુનો સાબિત કરવા માટે અનિવાર્ય પૂર્વશરત છે. માત્ર રકમ સ્વીકારવી એ ગુનો સાબિત કરવા માટે પૂરતી નથી."

"૨૩. મુરલીધર વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય ના કેસમાં આ અદાલતે નિર્દોષ છૂટકારાના હુકમ સામેની અપીલના સંદર્ભમાં નીચે મુજબના સિદ્ધાંતોનું પુનરાવર્તન કર્યું હતું:"

"૧૨. નિર્દોષ છૂટકારા સામેની અપીલમાં અપીલ અદાલતનો અભિગમ આ અદાલત દ્વારા તુલસીરામ કાનુ, મદન મોહન સિંહ વગેરે કેસોમાં નીચે મુજબ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે:"

"(૧) આરોપી વ્યક્તિની તરફેણમાં નિર્દોષતાનું અનુમાન પ્રવર્તે છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવતાં સદર અનુમાન વધુ મજબૂત બને છે;"

"(૨) આરોપી વ્યક્તિ નિર્દોષ છૂટકારા સામેની અપીલની સુનાવણી વખતે પણ નિર્દોષતાના પૂર્ણ અધિકારનો હકદાર છે;"

"(૩) જોકે, નિર્દોષ જાહેર કરવા સામેની અપીલની સુનાવણી માટે અપીલ અદાલતની સત્તાઓ એટલી જ વ્યાપક છે જેટલી દોષિત ઠરાવવા સામેની અપીલમાં હોય છે;"

"(૪) માત્ર એટલા માટે કે પુરાવાના પુનઃ મૂલ્યાંકન પરથી અપીલ અદાલત અન્ય કોઈ સંભવિત તારણ પર પહોંચી શકે તેમ છે, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવાયેલા વાજબી તારણમાં દખલ કરી શકાય નહીં."

૧૩. હકીમ ખાન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે પેરા ૧૨ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૨. આ તમામ કારણોસર, અમારો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે હાઈકોર્ટે વર્તમાન કેસમાં નિર્દોષ છોડી મૂકવાના હુકમમાં દખલ કરીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી. જ્યાં ટ્રાયલ કોર્ટનું તારણ એક સંભવિત તારણ હોય ત્યાં હાઈકોર્ટે તેમાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં."

"૩૩. 'ભૂલભરેલું', 'ખોટું' અને 'શક્ય/સંભવિત' શબ્દોનું અર્થઘટન ઓક્સફર્ડ ડિક્શનરી મુજબ નીચે મુજબ થાય છે:"

ખોટું.- (૧) સાચું કે યોગ્ય નહીં, ભૂલભરેલું.

(૨) અન્યાયી, અપ્રમાણિક અથવા અનૈતિક. સંભવિત.- (૧) જે અસ્તિત્વ ધરાવી શકે છે, બની શકે છે અથવા પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.

(૨) જે અસ્તિત્વમાં આવી શકે અથવા બની શકે, પરંતુ તે નિશ્ચિત કે ચોક્કસ નથી.

"૩૪. અમારા માટે એ વાત પર ભાર મૂકવો જરૂરી છે કે સંભવિત તારણ એવા અભિપ્રાયને સૂચવે છે જે ઉપલબ્ધ પુરાવા પરથી વાજબી માણસ દ્વારા કાઢી શકાય તેમ હોય."

૧૪. સતવીર સિંહ વિરુદ્ધ દિલ્લી રાજ્ય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટે પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ સાબિત થયા વિના માત્ર રકમની રિકવરી થવી એ ગુનો સાબિત કરવા માટે પર્યાપ્ત નથી.

૧૫. રેકર્ડ પરના પુરાવાનું પરિશીલન કરતાં એ સ્પષ્ટપણે જણાઈ આવે છે કે ફરિયાદી અનિલકુમાર ચેલશંકર જાનીની જુબાનીમાં ગંભીર વિસંગતતાઓ છે. ફરિયાદીએ પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે આરોપીને પૈસા આપ્યા હતા પરંતુ પંચ સાક્ષી લક્ષ્મણભાઈ કાનજીભાઈની જુબાની પરથી આરોપી દ્વારા લાંચની કોઈ ચોક્કસ માંગણી સાબિત થતી નથી. પંચ સાક્ષીએ પોતાની જુબાનીમાં સ્પષ્ટ જણાવ્યું હતું કે જ્યારે તેઓ પોલીસ સ્ટેશનમાં ગયા ત્યારે આરોપી દ્વારા કોઈ પૈસા માંગવામાં આવ્યા ન હતા કે કોઈ વાતચીત થઈ ન હતી.

૧૬. પંચ સાક્ષી અને ફરિયાદીના પુરાવા મુજબ, પીતાંબરને પોલીસ સ્ટેશનની બહાર સીડી પર બેસાડવામાં આવ્યો હતો અને આરોપીએ તેને કોઈ માર માર્યો ન હતો કે તેની સાથે કોઈ ગેરવર્તણૂક કરી ન હતી. તેથી આરોપી દ્વારા પૈસાની માંગણી કરવાનો હેતુ જ શંકાસ્પદ બને છે.

૧૭. આંક ૩૭ પર ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી નં. ૪ થોભણભાઈ વાલજીભાઈના પુરાવા પરથી પણ એવું જણાય છે કે આરોપી દ્વારા કોઈ પૈસાની માંગણી કરવામાં આવી ન હતી. ખુદ વાલજીભાઈએ પણ આરોપી દ્વારા લાંચ માંગવામાં આવી હોવાનું સમર્થન આપ્યું નથી.

૧૮. રેકર્ડ પરના સમગ્ર પુરાવાનું પુનઃ મૂલ્યાંકન કરતાં એ સ્પષ્ટપણે ફલિત થાય છે કે ફરિયાદપક્ષ આરોપી સામે ગેરકાયદેસર લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિ શંકાથી પર સાબિત કરવામાં સદંતર નિષ્ફળ ગયો છે. તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવાયેલું તારણ એક સંભવિત અને વાજબી તારણ છે, જેમાં અપીલ અદાલતે કોઈ દખલગીરી કરવાની જરૂર નથી.

૧૯. ઉપરોક્ત કારણોસર, હાલની અપીલ ગુણદોષ વગરની હોય રદ થવાને પાત્ર છે. પરિણામે, હાલની અપીલ રદ કરવામાં આવે છે. સ્પેશિયલ (એ.સી.બી.) કેસ નં. ૨/૨૦૦૧ માં પ્રિન્સિપલ સ્પેશિયલ જજ, સુરેન્દ્રનગર દ્વારા તારીખ ૧૦.૦૧.૨૦૦૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ કાયમ રાખવામાં આવે છે. આરોપીના જામીનમુચરકા, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. રેકર્ડ અને પ્રોસીડિંગ્સ તરત જ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટને પરત મોકલી આપવામાં આવે.

(ડૉ. એ.પી.ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and

official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.